

Міністерство освіти і науки України
ВП «Лисичанський педагогічний коледж
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

ЗБІРНИК ТЕЗ

ЗА МАТЕРІАЛАМИ
V Всеукраїнської
науково-практичної конференції
*«Система надання освіти дітям з особливими
потребами в умовах сучасного закладу освіти»*

Лисичанськ – 2017

Міністерство освіти і науки України
ВП «Лисичанський педагогічний коледж
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

*Система надання освіти дітям з
особливими потребами в умовах
сучасного закладу освіти*

**ЗБІРНИК ТЕЗ
ЗА МАТЕРІАЛАМИ
V Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

(12 ГРУДНЯ 2017 РОКУ)

Лисичанськ
ФОП Чернов О. Г.
2017

УДК 376.3 / 376.4
ББК 74.589.51. я 43

*Рекомендовано до друку навчально-методичною радою
ВП «Лисичанський педагогічний коледж
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
(Протокол № 4 від 27 листопада 2017 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Міненко Г.М. – директор ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»

Пристинський В.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації; завідувач Науково-дослідної лабораторії взаємодії духовного й фізичного виховання дітей та учнівської молоді ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Слов'янськ)

Ігнатуша А.Л. – завідувач навчально-виробничої практики ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»

Крошка С.А. – голова циклової комісії фізичного виховання, викладач дисциплін фізкультурного циклу ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»

Відповідальний за випуск:

Сергєєва І.Ю. – методист ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка»

Система надання освіти дітям з особливими потребами в умовах сучасного закладу освіти : Збірник за матеріалами V Всеукр. науково-практичної конференції (12 грудня 2017 року). – Лисичанськ : ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» – Лисичанськ : ФОП Чернов О. Г.– 2017. – 189 с.

До збірника увійшли матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. Матеріали збірника обґрунтовують реалії та перспективи надання освітніх послуг дітям з особливими потребами в умовах модернізації змісту освіти в Україні та на міжнародному рівні; висвітлюють актуальні питання теорії та практики, проблеми навчання і виховання, розвитку і формування особистості дитини з особливими потребами; знайомлять з формами, методами, прийомами роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах сім'ї, дошкільного закладу освіти, середнього загальноосвітнього закладу та спеціалізованого навчального закладу; розкривають партнерство з організаціями, які працюють у соціальній і медичній галузях щодо задоволення потреб дітей з особливими потребами; висвітлюють питання підготовки фахівців для роботи з особами, які мають особливі освітні потреби на всіх рівнях освіти.

УДК 376.3 / 376.4
ББК 74.589.51. я 43

© ВП «Лисичанський педагогічний коледж
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка», 2017

потребами в умовах комунального закладу «Рубіжанський навчально-реабілітаційний центр «Кришталік»	69
Кравченко І.С. Культура здоров'я – складова всебічно розвиненої особистості.....	73
Кременчуцька С.В., Тищенко О.В. Досвід роботи експериментального навчального закладу регіонального типу з формування культури здоров'я всебічно розвиненої особистості.....	76
Крошка С.А. Змінимо світ для дітей з особливими потребами – кроки до партнерства	82
Крошка С.А. Уроки доброти та пізнання.....	85
Кулікова Т.П. Робота тифлопедагога в дошкільному закладі та реабілітаційному центрі для дітей з порушенням зору (з досвіду роботи).....	88
Лєскін В.М., Гавриленко В.А., Букреєв Ю.М. Культура здоров'я – складова всебічно розвиненої студентської молоді	92
Ляшенко К.І. Інклюзивна освіта у новій українській школі.....	95
Мамошина С.С. Створення розвивального простору для дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної групи дошкільного закладу	97
Манукян О.А. Сенсорна інтеграція в контексті корекційно-розвивального процесу освіти дітей з порушеннями зору.....	101
Марченко С.М. Соціалізація учнів з порушеннями зорової функції засобами гурткової роботи	105
Матліна О.В. Умови навчання та виховання дітей з особливостями розвитку	108
Мельникович В.О. Організація психологічного і соціального супроводу дитини з особливими освітніми потребами.....	110
Міхєєва А.О., Постолатьєва Н.В. Педагогічні підходи до визначення культури здоров'я.....	114
Муренець Л.С. Сучасні методи, прийоми вивчення мови у початкових класах в школі для дітей з вадами зору.....	116
Мурсамітова І.А. Евритмія як ідея нормалізації душевної рівноваги людини.....	119
Нежальський П.В. Електронні «мізки-гаджети» на допомогу людям з особливими потребами	121
Пивоварова Г.С. Партнерські відносини в роботі з дітьми з особливими потребами	124
Подгайченко Л.І. Проблеми та тривоги керівника навчального закладу при організації інклюзивного навчання.....	126
Помещикова І.П., Пашенко Н.О., Кудімова О.В. Використання вправ із м'ячами у розвитку статичної рівноваги учнів з порушеннями опорно-рухового апарату	128
Попельницька І.Ю., Решетняк І.В. Реалії та перспективи надання освітніх послуг дітям з особливими потребами в умовах модернізації змісту освіти.....	131

ВИКОРИСТАННЯ ВПРАВ ІЗ М'ЯЧАМИ У РОЗВИТКУ СТАТИЧНОЇ РІВНОВАГИ УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

Помещикова І.П.,

*к.фіз.вих., доцент, завідувач кафедри спортивних і рухливих ігор
Харківська державна академія фізичної культури*

Пащенко Н.О.,

*старший викладач кафедри спортивних і рухливих ігор
Харківська державна академія фізичної культури*

Кудімова О.В.,

*старший викладач кафедри фізичної реабілітації та спортивної медицини з курсом
фізичного виховання та здоров'я*

Харківський національний медичний університет

м. Харків

Вступ. Останнім часом в Україні приділяється значна увага питанню забезпеченню права на освіту дітей і молоді з особливими потребами. Ухвалено новий Закон «Про освіту», який розширює можливості для розвитку інклюзії в системі освіти, проводяться різноманітні заходи, спрямовані на соціалізацію людей з особливими потребами.

У фізичному вихованні людей з інвалідністю, відповідно до нозологій, є своя специфіка при формуванні та розвитку рухових умінь і навичок. У людей з відхиленням в стані здоров'я зміст фізичного виховання спрямований на формування у них комплексу спеціальних знань, життєво і професійно необхідних рухових умінь і навичок, розвиток основних фізичних якостей, підвищення функціональних можливостей організму, збереженню і використанню тих тілесно-рухових потенціалів, які залишилися [2].

Особливо гостро для учнів з порушеннями опорно-рухового апарату (ОРА) стоїть питання стійкої рівноваги і нормальної опороздатності та збереження їх в різних ситуаціях. Це забезпечує їм відносну свободу рухів, раціональний ритм рухових дій, точність розташування ланок тіла, що є важливим для кращої їх адаптації до життєвих умов [7].

Наші попередні дослідження були спрямовані на визначення рівня рівноваги та зміни показників стійкості учнів різного типу захворювання і ступеня порушення ОРА під впливом вправ із м'ячем [6]. Нами були показані напрямки вирішення проблем соціалізації інвалідів з порушеннями ОРА, де наголошувалося на необхідності максимального врахування типу захворювання, ступеня порушення ОРА, індивідуальних особливостей переносу фізичного навантаження. Отримані результати є деяким обґрунтуванням наших підходів до даної статті. При цьому, питання підбору вправ із м'ячем, спрямованих на розвиток рівноваги учнів з порушеннями ОРА недостатньо, що і обґрунтувало актуальність даної публікації.

Мета дослідження – розробити і експериментально перевірити комплекс вправ із м'ячем, спрямований на розвиток рівноваги учнів з вадами ОРА.

Методи і організація дослідження. Рівень статичної рівноваги учнів визначався за показниками модифікованої проби Ромберга, яка оцінювалася в балах, і проводилася на початку і в кінці заняття з фізичного виховання [3]. Заняття тривало 90 хвилин, мало середню інтенсивність.

Дослідження проводилося на базі обліково-економічного технікуму для інвалідів ім. Ф. Г. Ананченко м. Харкова, у якому взяли участь 63 учнів (16–19 років), які мають порушення ОРА. З них по академічному ознакою були складені 3 основні та 3 контрольні групи. При вивченні показників з урахуванням статевого аспекту, враховуючи, що учні одного віку всі юнаки основних груп були об'єднані в одну основну групу юнаків, всі дівчата – в основну групу дівчат, аналогічно були розподілені юнаки і дівчата контрольних груп. Для аналізу отриманих результатів з урахуванням діагнозу і характеру порушення опорно-рухового апарату учні з інвалідністю були згруповані у дві групи: перша – з порушеннями у

вигляді парезів, друга – з порушеннями у вигляді обмеження рухів, які виникли внаслідок захворювань, порушень суглобів м'язів і зв'язок.

Результати дослідження і їх обговорення. Аналіз отриманих показників статичної рівноваги до педагогічного експерименту статистично достовірних розбіжностей між юнаками і дівчатами, учнів з парезами і з обмеженнями у рухах, основних і контрольних груп, як на початку, так і в кінці заняття не виявив ($p > 0,05$). Вивчення показників проби Ромберга на початку і в кінці заняття, вказує на незначні погіршення показника рівноваги у всіх учнів на фоні фізичної втоми, яке коливалося в межах 0,14–0,50 балів.

Протягом навчального року учні контрольних груп займалися за програмою «Фізична культура для навчальних закладів Міністерства соціального забезпечення». А в зміст занять з фізичного виховання учнів основних груп поряд з програмним навчальним матеріалом включалися вправи з м'ячами, які були спрямовані на розвиток статичної стійкості. Наводимо приклад вправ, які використовувалися у процесі фізичного виховання учнів основних груп, з метою покращення у них рівноваги (табл. 1). У вправах використовувалися такі види м'ячів: баскетбольний, волейбольний і м'яч для гри у теніс.

Таблиця 1

Вправи, спрямовані на розвиток рівноваги учнів із вадами ОРА

	Зміст вправ	Дозування
1.	у вихідному положенні, стоячи ноги разом перекладення м'яча з руки в руку навколо себе: - на рівні шиї; - на рівні таза; - на рівні колін; (Виконується в один, а потім в іншу сторону)	<i>6-8 рази, 1-2 повторення, відпочинок між серіями 10-20 с</i>
	Теж, у вихідному положенні, стоячи п'ята однієї ноги - носок іншої	<i>4-6 рази, 1-2 повторення, відпочинок між серіями 10-20 с</i>
	Теж із заплющеними очима	<i>2-4 рази, 1-2 повторення, відпочинок між серіями 10-20 с</i>
2.	у вихідному положенні, стоячи ноги разом, підкидання м'яча двома (однієї) руками вгору і ловля його, не сходячи з міста	<i>4-6 рази, 2-3 повторення, відпочинок між серіями 20-30 с</i>
	Теж, у вихідному положенні, стоячи п'ята однієї ноги - носок іншої	<i>3-4 рази, 1-2 повторення, відпочинок між серіями 20-30 с</i>
	Теж із заплющеними очима	<i>2-3 рази, 1-2 повторення, відпочинок між серіями 30-40 с</i>
3.	у вихідному положенні, стоячи ноги разом ведення баскетбольного м'яча перед собою по черзі лівою - правою рукою (з руки в руку), накладаючи кисть на м'яч збоку зовні і б'ючи м'яч в підлогу в одне і теж місце	<i>8-10 с, 1-2 повторення, відпочинок між серіями 20-30 с</i>
	Теж із заплющеними очима	<i>6-8 с, 1-2 повторення, відпочинок між серіями 30-40 с</i>
4.	у вихідному положенні, стоячи ноги разом, в одній руці тенісний м'яч, у другій колба для зберігання тенісних м'ячів; підкидання тенісного м'яча вгору ловля м'ячика в колбу, не сходячи з міста	<i>3-4 рази, 2-3 серії, відпочинок між серіями 20-30 с</i>

	Теж, у вихідному положенні, стоячи п'ята однієї ноги - носок іншої	2-3 рази, 1-2 повторення, відпочинок між серіями 30-40 с
	Теж із заплющеними очима	1-2 рази, 1-2 повторення, відпочинок між серіями 30-40 с
5	у вихідному положенні, стоячи ноги разом, в одній руці тенісний м'яч, у другій колба для зберігання тенісних м'ячів; виконання удару м'ячем у підлогу і після відскоку ловля м'ячика в колбу, сходячи з міста	3-4 рази, 2-3 серії, відпочинок між серіями 20-30с
	Теж, у вихідному положенні, стоячи п'ята однієї ноги - носок іншої	2-3 рази, 1-2 повторення, відпочинок між серіями 30-40 с
	Теж із заплющеними очима	1-2 рази, 1-2 повторення, відпочинок між серіями 30-40 с

Використання запропонованих вправ покращило результати проби Ромберга, як на початку, так і в кінці заняття з фізичного виховання після педагогічного експерименту у учнів основних груп (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняння показників статичної рівноваги учнів основних груп до і після педагогічного експерименту (бали)

Групи		з парезами (n=24)	З обмеженнями у рухах (n=16)	Юнаки (n=19)	Дівчата (n=21)
Показники $\bar{X} \pm m$					
На початку заняття	До експерименту	3,00±0,28	2,88±0,38	2,63±0,30	3,24±0,32
	Після експерименту	4,04±0,20	3,75±0,36	3,84±0,21	4,00±0,24
	t	2,99	1,94	3,30	1,90
	p	<0,05	>0,05	<0,05	>0,05
В кінці заняття	До експерименту	2,96±0,30	2,56±0,36	2,47±0,29	3,10±0,36
	Після експерименту	4,29±0,30	3,88±0,26	3,95±0,21	4,29±0,18
	t	3,91	2,94	4,09	2,96
	p	<0,05	<0,05	<0,05	<0,05

Так, відзначено статистично достовірні зміни показників рівноваги до фізичного навантаження у учнів з парезами ($p < 0,05$), і юнаків ($p < 0,05$). В кінці заняття, на фоні фізичної втоми, достовірні зміни статичної рівноваги спостерігалися у учнів незалежно від їх статі і нозології ($p < 0,05$). Таким чином, отримані нами дані дозволяє рекомендувати систему наших вправ з м'ячем в практику фізичного виховання учнів з порушеннями ОРА.

Так, приріст результату в пробі Ромберга на початку заняття у юнаків склав 46,0 %, у дівчат – 23,5 %; на прикінці заняття середньої інтенсивності – 59,9 і 38,4 %, відповідно. Це узгоджується з даними С. Кашуби та В. Жарової [4], які відзначали поліпшення параметрів вертикальної стійкості на 40,4 % у хворих з ортопедичною патологією після застосування

спеціальних фізичних вправ. Деякі автори [1, 5] відзначали приріст статичної рівноваги у студенток спеціальних відділень Вузів після застосування спеціально спрямованих вправ оздоровчої аеробіки.

Висновки

1. Аналіз науково-методичної літератури із проблеми засобів соціальної адаптації людей з особливими потребами свідчить про те, що рівновага для учнів з вадами ОРА є одним із факторів їх соціалізації.

2. Встановлено, що використання вправ з м'ячем, направлених на розвиток рівноваги покращили показники проби Ромберга у юнаків на 52,9%, у дівчат – на 30,9%, в групі учнів з парезами – на 51,2%, в групі учнів з обмеженнями в рухах – на 40,9%, відповідно.

Перспектива подальших досліджень. Подальше дослідження пов'язане із розширенням цілеспрямованої системи вправ із м'ячем, урахувавши точну індивідуальну специфіку фізичних порушень в стані здоров'я учнів, із метою кращого пристосування до умов повсякденного життя, придбання спеціальності та готовності до професійної діяльності.

Список літератури

1. Доценко, Е.Н. (2004) "Резервные возможности системы управления движениями различной координационной структуры у студенток специального учебного отделения Вуза", Физическое воспитание студентов творческих специальностей, № 4, С. 36–41.
2. Евсеев, С. П. (1998) "Адаптивная физическая культура (цель, содержание, место в системе знаний о человеке)", Теория и практика физической культуры, № 1, С. 2–7.
3. Ильин, Е. П. (1981) Методические указания к практикуму по психофизиологии. Ленинград, ЛГПИ.
4. Кашуба, В., Жарова, И. (2006) "Вплив засобів фізичної реабілітації на показники вертикальної стійкості тіла осіб із ортопедичною патологією", № 2, С. 46–49.
5. Мелехов, В. В. (2007) Особенности силовой подготовки студентов инвалидов с поражением опорно-двигательного аппарата : автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 "теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры", Москва, 23 с.
6. Помещикова, И.П., Терентьева, Н.Н. (2010). "Изменения статокинетической устойчивости учащихся с нарушениями опорно-двигательного аппарата под влиянием специально подобранных упражнений и игр с мячом", Слобожанський науково-спортивний вісник, № 3, С. 14–18.
7. Pomeshchikova, I.P., Shevchenko, O.O., Yermakova, T.S., Paievskiy, V.V., Perevoznik, V.I., Koval, M.V., Pashchenko, N.O., Moiseienko, O.K. (2016). "Influence of exercises and games with ball on coordination abilities of students with disorders of muscular skeletal apparatus". Journal of Physical Education and Sport, 16(1), pp. 146 – 155. doi:10.7752/jpes.2016.01024

РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ДІТЯМ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

Попельницька І.Ю.,

заступник директора з виховної роботи

Решетняк І.В.,

директор

НВК «Кремінська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 3 –

дошкільний навчальний заклад»,

м. Кремінна